ŠVIESA

JORNAL LITHUANO
"ŠVIESA"-LUZ
Orgão de Communidade Lithuana de SÃO JOSÉ

Redakcijos ir administracijos adresas:
MATRIZ DE SANTO ANTONIO DO PARY
TELEFONAS 9-1640.
CAIXA POSTAL 4118.
SÃO PAULO.

L. R. K. Bendruomenės organas

PRENUMERATA:
Brazilijoj ir visoj Amerikoj met. 12$000
Pusei metų . . . . . 7$000
Lietuvoje dvigubai
Atskiro numerio kaina 300 reisų.

METAI III | SÃO PAULO. 1937, BIRŽELIS — JUNHO 26 D. | Nr. 26 (92)

Leidžiasi penkiakampė žvaigždė...

Nieko nebūtų buvę galima pasakyti prieš komunizmą, kaip bandymą įvesti naują — tobulesnę socialinę santvarką ant nusibankrutijusio kapitalizmo nublukusių formų. Tačiau komunizmas tuo nesitenkino. Jis įsigeido atstovauti ir tam tikrą pasauliožiūrą, atstoti religiją ir pats užsilipti ant alto riaus vietoj Dievo. Sąžinės laisvė, kurią komunizmas buvo pažadėjęs visiems, virto sąžinės laisve tiktai privilegijuotam ateistų, tai yra bedievių, būreliui. Komunizmas tarėsi gausiąs naujos stiprybės, sutraukydamas ryšius su dvasia ir antgamtiniu pasauliu. Kova su religija buvo vedama valstybiniu mastu. Kolhozai, teatras, kinas, mokykla, spauda speciali bedievių sąjunga su jaunimo sekcijų išplėstu tinklu, turėjo išrauti su šaknimis religiją iš tautos sąmonės ir sovietiškojo gyvenimo.

Nė neverta kalbėti apie priemones, kurias vartojo kovoje su Dieyu ir Jo ištikimaisiais moderniškoji valstybė. Viskas, ką tik begalėjo sugalvoti gyvu liškas ėekos brutalumas, buvo išbandyta su beginkliais Jezaus mokiniais, kurie mirdami laimindavo savo kankintojus. Nerono laikai ėmė kartotis, deja, daug žiauresnėmis formomis. Patylom sėkalbėtą malda, varpų aidai Velykų rytą, atlaikymas šv. Mišių—tai vis buvo nusikaltimai, už kuriuos gresė žiauri mirtis. Ne tukstančiai — milijonai miré už sąžinės laisvę. Parvykę lietuviai iš Solovkų prągaro pasakoja tokių neįtikėtinų baisenybių, kad šiaušiasi ant galvos plaukai. Pusnuogius žmones išvaryti į 30—40% šaltį, kol sustings sąnariai; išbadėjusius numesti išalkintoms žiurkėms iš lengvo sugraužti; pakabinti auka už kojų, kol išsoks akys ir ji nusibaigs badu; trankytį stipria elektros srove iš Rumkorfo špūlės pumpuoti siurbliais į vidurius orą, kol tie sprogs, palikdami ilgom valandom gyvą auką neįsivaizduojamos agonijos siaube; uždėti ant kojų «revoliucijos bintą» t. y. apipiovus nuluptį aukščiau kelių platų odos diržą; dirbtinom priemonėm sukliudyti kvėpavimą ligi sąmonės netenkant; be jokio tardymo ar teismo panaudoti žmogaus kaukolę kaip taikinį didelio kalibro pistolietams sprogstamom kulipkom ėekos rūsiuose, kur sukrauti geriausį komisaro šampanai ir t. t. ir t. t...

Sitie žiaurumai nustatė kultūringą pasaulį prieš naująjį režimą ir jo metodus, kur vietoj tiesės plačiai išsiliejo be jokio saiko ir kontrolės atpalaiduotas žmoguje žvėris naikinti kito žmogaus. Bet ne tiktai ši aplinkybė privedė Lenino palikimą prie galo.

Komunizmas metai iš metų ėmė artėti kapitalistinės santvarkos. Grynojo komunizmo, kokį skelbė jo tėvai, Rusijoj, tiesa sakant, visai nebuvo. Jis palieté daugiau tik pramonę, o žemės ūky liko privati nuosavybė šalia valdiškų kolchozų, kurie, dėl darbininkų boikoto, niekaip neatsigauna. Kas metai jie kolchoze sudyla... O privat nuosavybė taip pat egzistuoja. Nors oficialiai visi vienas kitą vadina draugais, tačiau tarp draugo komisaro ir tarp draugo darbininko tokia gili praraja, kokios nebuvo nė caro laikais.

Paėjų darbo žmonių tarpe toks didelis surūšiavimas į «savus» ir «nesavus», ir toks atlyginimo skirtumas, kokio nėra jokioj kitoj kapitalistinėj šaly. Pav. kasyklose paprastas darbininkas gauna 400 rublių, tuo tarpu «ištikimajam mokama 1600! Gi kvalifikuoti darbininkai—inžinieriai gauna ten pat iki 9000 rublių. Nieko sau lygybė ir draugiškumas! Daug gražiau, negu «buržujiškoje» Amerikoje...

Tačiau viešiausiai komunistinė santvarka sudužo armijoje. Pirmaisiais po revoliucijos metais visi kariai buvo «draugai». Viršininkai jokių laipsnių neturėjo. Buvo vadinami «draugais komanduotojais». Bet... «draugai komanduotojai» užsimanė būti ponais pul kininkais ir generolais su visais aukštų laipsnių ženklais. Karjuomenė pertvarkyta Vakarų Europos pavyzdžiu. Stalinas davė daugiau, negu karininkai norėjo: Vorošilovas, Tuchačevyskis, Bliucheris ir k. iš draugų komanduotojų pavirto ekscelencijomis Sovietų marša lais. Imta kalbėti vėl apie tėvynės meilę, ne darbininkų diktatūrą internacionalo rėmuose. Tevynė! — ir vėl ši tas žodis tariamas su užsidegimu, nors nesenai jis buvo laikomas buržujišku prietaru ir keikiamas užsienio komunistų.

(Bus daugiau.)

V. A.

Šiurpi traukiniu katastrofa

7 keleiviai užmušti 125 sužaisti

Pereitą ketvirtadienį ankstį rytą, įvyko šiurpi nelaimė ant geležinkelio Central do Brazil: susiduré du keleiviniai traukiniai ir palaidojo daugybę žmonių. Iš nelaimės vietos pranešta, kad 7 keleiviai tapo užmušti, o 120 su žaisti, iš kurių 22 sunkiai, kurjems padarytos sunkios operacijos; vieniems reikėjo tai ranką, tai koją nupiauti, o kitiems net abi kojas.

Nelaimė įvyko prie sekančių aplinkybių. Vienas keleivinis traukinys, išėjo 5 val. rytą iš stoties Nova Iguassú ir netoli Derby Club stotjes sustojo. Už valandos atbėgo kitas keleivinis traukinys iš stoties Deodoro ir mašinistas, nepastebėjęs pavojaus signalų, leido traukinį visu smarkumu, kuris užėjo ant tų bėgių, kur jau stovėjo vienas traukinis su keleiviais, ir su dideliu treuksmu, suvaré stovinčio traukinio vagonus krūvon. Reginys buvo be gālo šiurpus; Klyksmas, ryksmas ir vaitojimas! In nelaimės vietą pribuvo tuojaus greitosios pagelbos automobiliai ir gabeno sužaistuesius ir negyvus į ligoninės. Kadangi nelaimė įvyko prie upės, tai ir upės vanduo buvo raudonas nuo kraujo. Tokios baisios traukinio katastrofos esą dar nėra būvę, kaip šioji. Atatinkamos įstaigos tyriuėja priežasties smulkmenas.

Aliarmuojančios Žinios Europoje

Iš Europos ateina labai aliarmuojančios žinios, esą ten iš Ispanijos lokalinio karo, galį suliepsnoti Europos karas. Italija ir Vokietija vėl pasitraukė iš Ispanijos Kontrolės Komisijos ir esą atvirai pradėsiančios remti Ispanijos sukilėlius. Italijos ir Vokietijos žygiu labai susirūpino Angliją, Prancūziją ir Amerikos J. V., kurios sako, kad Italijos ir Vokietijos žestas, yra žingsnis į Europos karą. Italai su vokiečiais atsisakė bendradarbiauti kontrolės komisijoj dėl to, kad vyriausybinin kai apšaudė vokiečių laivą «Leipzig» In Ispanijos vandenis atplaukė keli vokiečių karo laivai; nuotaika Europoj labai įtempta. Ar ten įvyks kas naujo, netolima ateitis parodys.

Atsistatydino Blumo Vyriausybė

Birželio 21 d. atsistatydino Prancūzijos socialisto Leon Blumo vyriausybė, kuri buvo sudaryta nuo pereitų metų rinkimų ir vykdė «liaudies fronto» (visų kairiųjų partijų bloko) politiką. Respublikos prezidentas naują vyriausybę sudarytį pavedė radikal-socialistui Chautempsui. Naują vyriausybė jau sudaryta yėl iš kairiųjų partijų ministerių, kuri tęs Blumo vyriausybės politiką, arba, geriau sakant—kairiųjų bloko politiką.

Sugrįžus Blumo vyriausybei, užsieny pasklydo gandai, kad Paryžiuj prasideda neramumai, ypač karjuomenės tarpe. Tačiau to žinios nuneigtos.

Apdrausti bus Suomijos visi piliečiai

Suomijos parlamentas svarsto įstatymą, kuris jau dviem skaitymais priimtas, kuriuo bus apdraudžiami visi Suomijas piliečiai nuo 18 metų amžiaus Visi piliečiai mokės nustatytą draudimo mokestį iki 65 metų amžiaus, o nuo to amžiaus tada visi gaus pensijas ir bus jų senatvė aprūpinta.

Paleidžiami laisvėn politiniai kaliniai

Po nepavykusio 1935 m. komunistų sukilimo šiaurės Brazilijoj, daug buvo suareštuota ne tik tiesloginiai dalyvavusių tame sukillme, bet ir palaikiusius ryšius sukilimo vadais. Daug tokių politinių kalinių sedėjo Rio de Janeiro. S. Paulo ir kitų estadų kalėjimuose per visą karo būvio laiką Bet kaip tik tapo panaikintas karo būvis ir sugrąžintas visiems piliečiams konstitucinės laisvės, tai ir politinial kaliniai paleidžiami laisvėn. Siomis dienomis, tarp daugelio kitų, tapo paleistas buvęs generolas Miguel Costa, kuris turėjo artimus ryšius su Brazilijos komunistų partijos vadu Luiz Carlos Prestes.

Paėmė laivą su ginklais

Ispanijos sukilėlių laivai sulaikė Sovietų Rusijos laivą «Kuban» ir padaré jame kratą. Laive rado labai daug ginklų: lėktuvus, tankų, kulkosvaldžių, šautuvų ir šovinių. Sukilėliai įsakė laivui plaukti į Malagos uostą.

Daugiau pasaulinių žinių žiūrėkite 2-ame ir 6-tame puslapy.

Ar visi žinot, kad

Mokos Viltiečių rudens sezono š. m. birželio mėn. 27 d. 2 v. p. p. Villa Bellos mokykloje įvyks Antras meno

SPEKTAKLIS

Programoj 16 muzikos numerių žymiausių Lietuvos muzikų kompozitorių: a) Choras, b) Varijantai, c) Laisva valandėlė ir d) choras. Iėjimas visiems laisvas, be bilietų. Renkamos aukos. Lietuvį (ė)! nepraleisk šios puikios progos savo sielą muzika ir daina nepasivaišinęs.

P. S. Pranešame, kad šio sezono trečias spektaklis įvyksta Mokos mokykloje š. m. liepos mėn. 4 d. 2 v. p.p.

VALDYBA.

MEDUZA.

Čia mums lietuvybê rûpi

Šitoj vietoj anam «Sviesos» numery buvo panagrinėtos tos sąlygos, kurios kliudė ir ligšiol tebekliudo visiems lietuviams susieiti ant bendro lietuviškojo kelio. Buvo konstatuotas faktas, kuris šiandien yra visai aiškus kiekvienam, kad Bandeirantės paimta pozicija yra nesuprantama ir kitaip neišaiškinama, kaip tik noru ginti savąjį sindikatą, kuris labai maža ką teturi bendro su lietuvybės reikalais iš esmės. Niekad nebuvo kolonijoj patogesnio momento susiklausyti, susiprasti ir, susitarus, sueiti vienybėn, kaip dabar. Bet Bandeirantė—ne ir ne!

Į padarytas pastabas dėl tokio jos elgesio naivumo ir net vaikiškumo, žinoma, nerado ko rimtai atsakyti. Bet — tegul bus pašlovintas, kas koliotis beganydamas išmoko! Nėra lengvesnio dalyko šlubam protui, kaip pasiramsčiuoti purvinų žodžių lazdele. Tuščias žodingumas jau senai vartojamas vietoj fygų lapo nuogai kvailystei pridengti. Todėl ir šį kartą, kaip ir buvo galima laukti, «Sviesos», Centro organizatorių ir visų tų adresu, kurie pritaria vienybės idėjai ir ją įgyvendinti dirba, buvo išlieta daug bandeirantiškos tulžies. Iš kajmo daraktorių moks linyčią baigusių «kultūros darbininkų» kultūringo polemikos tonc sulaukti būtų didelis sturprizas; tačiau, va kame ir Bandeirantės žurnalistams reikėtų santūrumo: lautis taip pigiai besišvaisčius «kolonijos ramybės ardytojų», «kaukėtų veidų», «kovotojų dėl lito» ir panašiais vardais į kitus. Nejaugi ji mano, kad visi—tiek «Lietuvio» skajtytojai, tiek ir kiti — yra tokios trumpos atminties, jog jie nežinotų, kąs, iš tikrųjų, užsidėjo kaukę—juodą kaukę—ant raudono ir tautiečių kraujais subiaurinto gėdingo veido; kokio liogerio apaštalas šiandien taip pat kaukėtas vaikščioja po Bandeirantę, nors jo sukvajlinti draugai mirė ant duobės kraštobe kaukių. Mirė nuo salvės... Kas dirba dėl lito: «Lietuvio» raštininkai, kurie gauna iš DULR-o kas mėnesis po kontą, ar «Sviesos» redakcinė komisija, kuri malonių iš niekeno neprašo, nes nenori už grašius išpardnoti spaudos ir žodžio laisvės.

Taigi, santūrumas būtų visai vietoj... Gerai padarys «Lietuvis», jei ateity nevartos žodžių, kurių tikrosios reikšmės nenuvokia jo redaktoriai. Nes skaulausiai juokiasi, kas juokiasi paskutinis, o skaudžiausiai išsiplaka, kas savąjį kailį vanoja galvodamas, jog tai—svetima nugara.

Iš viso Bandeirantės tūzino yra vienas teigiamas dalykas: kolonija įsitikino, kad ten geros valios nėra. Taigi, nėra mažiausio reikalo nė tikslo gaišti ar dairytis į jos pusę. Kas kapstosi po savo asmeniškų, egoistinių reikalų mėšlyną — tesikapstai. Palikime juos ten, besiterliojančius ir bešlovinančius vienas kitą dėl iškapstyto supelijusio aguonos grūdelio. Ir nesijaudinkime per daug, jei šituos žygius iš anksto palaimina rankos iš oficialių aukštybių... Palikime popierinę kolonija. Be jos dar yra gyvoji gyvų lietuviškų veidų kolonija, kuri nenori išmirti svetimųjų vandenyse ir kuri išsigelbėjimą mato tik visų lietuvių santarvėje ant to lietuviškojo kelio. Nieko mes čia netrokštam laimėt; joks slaptas tikslas čia mūsų nevilioja, kaip ne kartą Bandeirantė norėjo Centro organizatorius įtikint. ČIA MUMS LIETUVYBĖ RŪPI. Lietuvybė — štai, kas čia laimės; tautos reikalai—štai, kas turi visada laimėt! Mes įsitikinę, kad vienybės ir padorumo kelias į šitą tikslą yra pats trumpasis ir tikrasis. Jei «Lietuviškiejį namai» turi kitą geresnį, mes pasiryžę ir tuo eiti. Tepasako; teparodo mums jį. Kolonija, anaiptol, nėra raupsuota, kad jos reikėtų šitaip šalintis. Nes ligšiol Bandeirantė kalbėjo maži ir neaiškiai, kaip derą išmindžiui; sakė vis tą patį vieną žodį—ne ir ne!

Už tat ji veiké. Ji ir dabar iš pasalų tebevejkią, kad sukliudytų naują kilimą. Ji į savo voratinklį stengėsi ir tebesistengia sumedžioti visas kolonijos «galvas», kurios neturi galvos — kad liaudis liktų viena «ir tamsi ir juoda», nes kol bus kvailų tol bus ir bagotų... Vos atvykęs, kiekvienas naujas žmogus tuoj iš visų pusių gerai apuostomas. Paskui, jei tik jis turi ne laimės būti tuo ar kitu būdu Bandeirantės adeptų priklausomas, jis nugrūdamas iš pat pirmos dienos į urvą — karantinan, taip sakant: kad savo kailiu pajustų visą savo menkystą! Paskui, kai auka jau priglūšinta, ateina agentas iš Bandeirantės ir pakloja ties nustebusiom akim visokių gėrybių viliojantį mirażą—žinoma su sąlyga: «jei eisi su mumis», jei rašysi straipsnį į «Lietuvį» prieš katalikų «Sviesą» ir t. t...

NE SU BANDEIRANTÊM VAIKSCIOTI, O KULTÚROS DARBO LIETUVISKOJE DIRVOJI DIRBTI DURL-as SIUNCIA IS TÈVYNÈS INTELIGENTA Į KOLONIJA. Ar DULR-as žino, kaip geriausi pasiryžėlių norai vietos susibaudėlių pastatomi prieš alternatyvą: arba pardavinėti sindikato kromeliuose silkes, arba būti ujamam, šmeižiamam ir visaip provokuojamam? Pavyzdžių? Jie gyvi kiekvieno mūs atmintyje, o DULR-as turi iki valios net raštiškų įrodymų.

Skaudu: šiai akcijai Konsulatas skolina savo autoritetą, o pats DULR-as duoda taip sunkiai surenkamas lietuvybei palaikyti lėšas, visaip proteguodamas ir finansuodamas Bandeirantės organą «Lietuvį». Tuo būdu giliai įžeidžiama ir demoralizuojama kolonija. Jeigu išsiveržia «Sviesa» ar «Aidas», kodėl amžiuai reikia šelpti tas vienas Lozorius? Jeigu jis neišsilaiko, tai dėl to, kad jo neskaito. Jeigu neskaito, tai kuriam galui vistiek užsispyrus palaikyti tą kolonijos gyvenimo kiršintoją, kuris pasidarė niekaip nesukalbamas, nes perdaug jau išlepintas ir įšpaikintas «Sviesa» netrokšta subsidijos sau. Ji viena jos nė neimtų, nes

TAIP DARYTI NELEIDZIA LAIKRASCIO GARBĖ. Ji nedrįstų tada rodytis žmonėms, nes tie pasakytų ir apie ją tą patį, ką dabar sako apie «Lietuvį»: «Salin su tuo penjūkšliu!» O leisti laikraštį Kaunui nėra jokio išrokavimo, nes iš Kauno čia atsiunčiamus straipsnius ten moka kur kas greičiau ir moderniškiau atmušti.

Kiekvieno mėnesio gale ima baigtis šito Lozoriaus gyvastis. Bet iš anapus vandenų ateina balsas: «Lozoriau, kelkis! Ir Lozorius keliasi. Suraišjotom Bandeirantės pančiais rankom ir kojom, jis, kąip liūtas, šoka ginti «lietuvybės», kad jos nesuėstų «Sviesa» su katalikais ar «Aidas» su «bezbožninkais». Jis, jo paties žodžiais betariant, «ima dirbti ramų kultūrinį darbą»...

Metas Kaunui pagalvoti, ar nebūtų daugiau naudos tomis lėšomis išlaikant lietuviška mokyklą Rio de Janeire ar Frigorifike? Lietuvybė iš to tik laimėtų. Ir «Lietuvio» pamokslai apie patriotizmą, patriotų (žinomai) kolonijai sakomi, geriau liptų prie širdies.

NES PATRIOTIZMAS LIETUVISKAI SPAUDAI TURI BŪTI PAREIGOS, NĖ BIZNIO DALYKAS. Toks jis «Sviesai» ir yra. Toks jis buvo ligšiol, toks liks ir ateity. Katalikiškai tautiška linija—jos keliais. Ji kėlė ir ateity kels tautinio susipratimo ir lietuvybės kolonijos gyvenime išlaikymo, svarbą ir reikalą. Ji gins katalikybę—nuo kajrės ar dešinės puolimų — vistiek. Ji bendradarbiaus su kiekviena gera pastanga galimai platesniais pagrindais. Džiugu konstatuoti, kad «Sviesai» pritaria didelė kolonijos dauguma. Gausingiausia kolonijos organizacija — Katalikų Bendruomenė, nors Bandeirantės «katalikų» ir agituojama, stovi už savo organą ir simpatizuoja jo idėjoms. Tegul kvajlai nesišaipo iš to Bandeirantės sindikatininkai!.. O visų kolonijos lietuvių vienybė taip pat netruks ateiti. Tik vieninga būdama, koloniją ant visados įstengs apsivalyti nepateptų karalių diktatūros ir jo žemiausių tarnų malonės, kurie jąi tik gėdą daro ir kiekvieną šviesesnę pastangą slopina. Kelias bus nelengvas, nes skęstantis ir skustuvo griebiasi. Bet į visas provokacijas mes atsąkysim tik dar intensingesniu darbu. Palikim numirusius laidot numirusiems. Iš praeities ūkanų šviečiasi giedras dangus. Jame, iš žvaigždžių sudėti, spindi Himno žodžiai: Vardan Lietuvos—vienybė težydi!

Ispanijos Vidaus Karas

Bilbau jau paimtas

Tuojaus, kuomet buvo paskelbta apie generolo Mola mirti, sukilėlių kariuomenei ûpas buvo labai nupuolęs ir baskiečiai toli jau buvo atmušę sukilėlius nuo Bilbau fronto užimtų pozicijų. Kad atitaisyti kariuomenės ûpą, buvo dar su didesniu smarkumu suorganizuotas puolimas ant Bilbau miesto ir pereitą savaitę šeštadienį gen. Franco kariuomenė įėjo miestan, kur dar turėjo ilgai ir žiauriai griumtis miesto gatvėse, kol galutinai baskai tąpo išstumti iš savo sostinės ir kurią galutinai paėmė sukilėliai.

Bilbau miesto paėmimas buvęs labai baisus. Paėmus sukilėliams Bilbau miestą, vienas artimas baskų prezidentui asmuo, atvykęs į Paryžių, papasakojo Havas atstovui, kaip buvo įimamas Bilbau. Tas asmuo, kurio pavardė nes kelbiama, sako, kad Bilbau miestą paėmė, vokiečiai su italais; pirmieji bombardavo miestą patrankomis, antrieji lėktuvais. Ne tik ginklai, bet ir žmonės buvo išimtinai pastatyti vokiečiai ir italai, o miesto paėmimo planas buvo paruoštas vokiečių. Tas asmuo pasakoja, kąd tris dienas iš eilės, be jokios pertraukos, dieną ir naktį italų lėktuvai, kurių kiekvienu sykiu buvo apie 80, bombardavo miestą, kol pagaliau privertė baskiečius apleisti savo sostinę ir trauktis toliau.

Negalima įsivaizdinti, kiek ten krito žmonių, karių ir civilių, ir kiek ten sunaikintą turto. Reginys baisus, kurį sunku ir nupasakoti.

Tai tokiem tikslam naudojama XX amžiaus technika!

Sukilėliai dabar puls Valencija

Sukilėliai paėmę Bilbau miestą, veją baskiečius toliau ir tuo pačiu žygiu jie mano paimti Santander miestą, kurio link tebeina smarkūs mūšiai. Po to, sukilėliai jau turi paruošę naują puolimo planą: pulti iš jūros, iš sausumos ir iš oro ant dabartinės vyriausybininkų sostinės Valencijos ir mano ją greitai paimti. Paėmus Valenciją, Madridas jau liks vidury, kuris nebeturės jokio susisiekimo su užsieniu ir savaime turės pasiduoti. Tai toks yra sukilėlių planas užbaigti karą.

Kituose frontuose, kaip telegramos praneša, taip pat vyksta smarkios kovos, ypač Madrido fronte: Guadalajara ir Jarama provincijose. Vyriausybinis kai susprogdino vieną didelę sukilėlių tvirtovę, vadinama Hospital Clinico, kur buvo kelį šimtai sukilėlių kareivių apsitvirtinę. Vyriausybininkams pasisekė prieiti prie tos Clinikos ir pe ja pą dėti daug dinamito ir išsprogdinti. Padegtas dinamitas, visą Hospital Clinico išnešė į padangęs. Čia žuvo apie 400 sukilėlių.

Ispanijoj karas yra toks baisus, kokio dar niekas nėra matęs. Bet jis dar nesibaigia, nors jau beveik metai laiko kariaujama, ir žiaurjausiomis priemonėmis stengiamasi nugalėti priešą. Jeigu kitos Europos valstybės būtų atkreipę dėmesį į tą kara paćioje pradžioje ir būtų turėję tiek drasos pasipriešinti jam, šiandiena Ispaniją nebūtų to susilaukusi. Bet iš kitų valstybių nesimatė gero noro karą užgęsyti, bet dar labiau jį kurstė, siųsdamos ginklus ir «savanorius». Ir šiandieną jau Ispanijos karo laužas gali uždegti visą Europą labai pavojingas.

Santandar mieste dideli neramumai

Ispanijos sukilėlių radio iš Salamanca praneša, kad vyriausybininkų rankose laikomam mieste, kur dabar bėga nuo Bilbau fronto baskiečiai, eina dideli neramumai. Esą anarchistai užėmė visus maisto sandėlius ir visą valdžią paėmė savo rankosna, Respublikoniška valdžia esą ten neturi jau jokios galios, nes ten veikianti anarcho—komunistinė valdžią ir visą tvarką daranti.

Vėliausi pranešimai sako, kad Ispanijos šiaurės frontai, kurie buvo padalinti į dvi dalis: Baskijos ir Asturijos, paėmus sukilėliams Bilbau, vyriausybininkai visas jėgas sujungė ir visas šiaurės frontas ir visa karo vadovybė vienos komandos žinioje. Tokiu būdu manoma lengviau atsilaikyti prieš sukilėlius

Pasklido žinios, kad šiomis dienomis į Ispaniją, į Malaga uosta atplaukė apie 50.000 italų karjuomenės padėti sukilėliams. Tačiau Italiją šią žinią užginčijo.

Šv. Januarijaus stebuklas ir šiais metais pasikartojo

Kiekvienų metų gegužės mėnesio pirmąjį šeštadienį Napoliečiai (Italijoj) iškilmingai apvaikščioja šv. Januarijaus Kankinio šventę. Syentės osminė dalis, tai iškilminga procesija su Sventojo kraujo relikvijomis per miestą. Procesijoj paprastai dalyvauja milžiniškos žmonių minios. Namai išpuošiami kilimais ir šventųjų paveikslais. Iš namų balkonų ant siaurutėmis senamiesčio gatvėmis vingiuojančios procesijos krinta gėlių lietus. Procesija iš šv. Januarijaus bažnyčios atvyksta į Katedrą. Sventojo kraujo relikvijos dedamos ant altoriaus, kur yra to paties šventojo kūno relikvijos ir pradedama melstis, prašoma, kad šv. Januarijus padarytų stebuklą, paversdamas sukepusią kraujo masę gyvu—cirkuliuojančiu krauju. Ko kia nuotaika? Koks maldos nuoširdumas? Koks atkaklumas prašyme! Rodos, kiekvienas, taip melsdamasis ir taip prašydamas, gali išprašyti iš Dievo sau stebuklo.

Napoliečiai tikrai supranta Kristaus pasakytus žodžius: «Jei tikrą tikėjimą turėsit, galėsit kalnus iš vietos į vietą perkelti». Po tokios nuoširdžios kelių valandų maldos nuo sukepusios masės pradeda kristi gyvo kraujo lašai Tokiu būdu po valandėlės ankščiau buvusios masės vietoj matyti tikrasis kraujas. Galima įsivaizduoti, koks entuziazmas pagauna miniją, kaip pranešama apie įvykusį stebuklą. Visas miestas paskęsta džiaugsmo ir triumfo bangose. Taip besidžiaugintį ir betriumfuojantį laimingąjį Napolį mes ir šį kartą matėme. Didis yra Dievas savo darbuose. (XX)

Kun. P. Ragažinskas.

Bendruomenės veikimo planai

Po vienokio, ar kitokio pobūdžio sukrėtimų, Bendruomenės gyvenimas įeina į konkretaus darbo vėžes.

Pertvarkomas, bej peržiūrimas narių sąrašas. Tikslus narių skaičius svarbu žinoti norint nusistatyti veikimo planus ateitimi. Tuo tikslu lankomasi į namus, su kiekvienu nariu atskirai pakalbama, išsiaiškinama vienokios, ar kitokios rūšies nesiaiškumai, nepagrįsti gandai.

Sutvarkius narių sąrašus bus šaukiamas visuotinis Bendruomenės susirinkimas valdybai ir kitiems vykdomiesiems organams rinkti.

Paskutiniu metu prie Bendruomenės organizuojama jaunimo sekcija, kuri vėliau išauga į galingą Brazilijos lietuvių katalikiško jaunimo organizaciją, kuriai ir netolimoje ateityje teks valdinti svarbi rolė kovoje už lietuviškus ir katalikiškus idealus Brazilijos lietuvių tarpe.

Yra sudaryti projektai ir moteris suorganizuoti taip pat atskiron sekcijon. Daug gražių darbų moters yra nuveikusios tiek Lietuvoj, tiek visame plačiame pasaulyj. Mūsų kolonijoj kol kas veikia tik Villa Belloje lietuvių moterų organizacija, kuri toli gražu nė ra sutraukusi lietuvės moteris į savo sąjungą. Ir tas, nors nedidelis moterų sambūris, palyginamai daug gražaus ir naudingo darbo yra nuveikęs.

Kodel gi kitos moterys, kituose miesto rajonuose, turi būt neorganizuotos? Argi maža dar apleistų dirvonų, niekeno nepurenamų, mūsų kolonijos gyvenime.

Tariamasi su inžinieriumi del pastatymo bažnyčioj filiorių, sudėjimo grindų, ištinkavimo, klebonijos statybų.

Paskutinėmis dienomis gauta rimtų pasiūlymų, lengvomis sąlygos prie esamojo žemės sklypo, dar prijungti vieną, kitą, kur būt galima pastatyti vaikams darželis, mokykla, parapijos salė, prieglauda. Sis pasiūlymas yra svarstytinas ypač dar ir delto, kadangi dabar turimos žemės neužteks numatomoms kultūrinėms įstaigoms pastatyti. Apie šį dalyką smulkiau pranešime kitame «Sviesos» Nr., kadangi šiomis dienomis šiuo reikalu tik tariamasi.

Labdarybės, savišalpos reikalas ir gi negali būt užmirštas. Juk ir pačios Bendruomenės tarpe atsiranda tokių, kurie yra būtini vienkartinės, ar nuolatinės paramos.

Vaikų darželio reikalas smarkiai pasistūmės pirmyn, kai atvyks neužilgo lietuvės seserys vienuolės, šios srities specialistės.

Užsimojimai yra nemaži. Taičiau bendromis jėgomis parodant daugiau inicjatyvos, išnaudojant įvairias galimybes, pasitaikusias geras progas, visiems vieningai dirbant galima visa tai padaryti.

Dar del mūsų laikraščio «Sviesos». Reik pasidžiaugti, kad paskutiniu metu «Sviesos» skaitytojų skaičius smarkiai ūgtelėjo. Mes be savo laikraščio negalime gyventi. Mūsų gyvybinių reikalų, mūsų pozicijų nė vienas kitas laikraštis negina ir negins. «Sviesa» kaip lig šiol stovėjo ir ateityje stovės lietuvių katalikų reikalų ir teisių sargyboje. Ji savo puslapiuose kels kolonijos gyvenimo nenormalumus, nežiūrėdama, ar tai kam nors patiks ir nepatiks, drąsiai ir atviai pasisakydama kaip yra, ir kaip turėtų būti.

Bendruomenė, santykiuose su kitomis grupėmis, kaip lig šiol, taip ir toliau laikysis. Ji nieko nesistengs pavergti, bet irgi niekam nevergaus. Bendruomenės kelias—kūrybos ir darbo kelias.

EVANGELIJA VI SEKMADIENIUI PO SEKMINIU

(ŠV. NORKAUS 8—1—9)

Anomis dienomis vėl dideliai miniai drauge esant ir neturint ko valgyti, Jėzus pasivadinęs mokytinius jiems tarė: Gailu man minios, nes štai jau tris dienas jie lieka pas mane ir neturi ko valgyti. Jei aš paleisiu juos į jų namus nevalgiusius, jie apalps kelyje, nes kai kurie iš jų yra iš tolo atėję. Jo mokytiniai jam atsakė: Iš kur galės imti čia tyruose duonos jiems pavalgydinti. Jis juos paklausė: Kiek turite duonos kepalų? Jie atsakė: septynis Tuomet jis liepė miniai atsisėsti žemėje. Paėmęs septynis duonos kepalus jis dėkojo, laužė ir davė mokytiniams išdėstyti, o jie išdėstė ties minia. Jie turėjo taip pat kelias žuveles; ir jas jis palaimino ir liepė dėstyti. Jie valgė ir privalgė. Paskui jie dar pririnko, kas buvo likę trupinių, septynias pintines. Valgiusių buvo apie keturis tūkstančius, ir jis juos paleido.

Šalia Nevėžio yra užkasta rusų divizijos kasa

Tos vietos ligi šiol dar niekas nėra kasinėjęs

1. Napoleono kariuomenė žygiavo į Maskvą ne tik pro Kauną ir Vilnių, bet taip pat pro Kėdainius Panevėžio link. Apie prancūzus žinau iš pasakojimų senelių: ypač pasakodavo visai suvytusi seniukė Emilija Radvilaitė. Už ketvirto km. nuo Surviliškio, Krekenavos link, prie Dambavos dvarelio, šalia Nevėžio į lankas, buvo daug kareivių palaidota. Žemė ten buvo ariama, smėlėta ir vietomis juodavo nuo supuvusių, išartų kūnų. Ten buvo ir kryžius pastatytas ant dirvos. Nuo tos vietos, už 1½ km., prie vieškelio, Cibikalnio dvaro kalne, yra apkasai, kūr žmonės rasdavo geležgalių bei karo pabūklų. Dar už poros kilometrų

YRA VIESKELY UŽKASTA RUSU DIVIZIJOS KASA

Apie tą dalyką teko štai kas sužinoti: Kaukalniuose gyveno neturtingas, apysenis žmogelis, Tiburca. Kartą jam teko kažkokiais reikalais būti Petrapily. Prie jo priėjęs vienas 93 m. emeritas, kareiviško mundiriu apsirengęs, medaliais ir kryžiais apsikabinėjęs ir prakalbinęs Tiburcą lietuviškai.

— Matau, sako, kad esi pilka miline apsivilkęs ir marga juosta susijuosęs, todėl manau, kad esi lietuvis. Jei tai tiesa, tai pasakyk, iš kur sveikas esi. Tiburca pasisakė iš kur esąs. Tuo met seniukas kareivis, paėmęs iš Tiburcos priesaikos žodį, kad laikys paslaptyj, ką iš jo išgirs, papasakojo, jog 1812 m. jis tarnavęs rusų karuomenėje. Kai minėtoj vietoj jų divizija buvo prancūzų apsupta, tai rasai skersai kelio iškasė griovį, į jį įvilko iš Nevėžio luotą į kurį supylė iš piniginės dėžės (denežny jaščik) pinigus, vėliavą etc., užkasė ir sulygino su žeme. Dėžę sudaužė.

PER MŪSI IS DIVIZIJOS LIKO TIK JIS IR DAR DU KAREIVIAI

Jam pavyko perplaukti Nevėžį ir pakriaušy, įsikabinus į krūmus, išbūti tris dienas, nes visą laiką pro šalį vieš keliu ėjo prancūzai. Po trijų dienų jis vos gyvas nušliaužė į Griugalius, pas eigulį, kuris atgaivino, duodamas iš pradžios po šaukštą pieno ir plonutę riekelę duonos su sviestu. Per dvi savaites, jis sustiprėjęs ir, eigulio siunčiamas, išėjęs klajojo, kol Pskove surado rusų karjuomenę. Atitarnavęs, pateko pas kažin kokį kunigaikštį generolą ir kaip emeritas neblogai gyveno. (Tokių emeritų pas rusų didžiūnus būdavo ne vienas). Senelis, tikėdamasis į Lietuvą grįžti, niekam apie tai nebuvo sakęs. Kiti jo draugai jau buvo mirę.

Mano tėvas prieš kokius 50 metų, baigęs gimnaziją ir kaime gyvendamas, buvo laikomas mokytu, be to, dar buvo aukštos doros žmogus, todėl, prireikus kai kam šį tą patardavo. Tiburca, gal būt, del stokos drąsos atsiunte pas mus mano dėdę Urbelį, kurs slaptai viską tėvui išpasakojo, o aš viską girdėjau ir taip pat slėpiau. Tėvas, išklausęs, dėdei pasakė: «Jei nežinai kelio į kalėjimą, arba į Sibirą, tai aš tau duosiu adresą ir keliauk sau vienas, bet manęs nevadyk ir niekam daugiau apie tai nekalbėk». Aš, palaukęs keletą metų, iš Tiburcos kaimynų, savo giminaičių, sužinojau, kad Tiburca pinigų reikalu buvęs ir pas juos. Bet Tiburca netrukus mirė. Man toji vieta žinoma ir iki šiol nekibinta. Apsirikimas galėtų būti tik apie dešimtį žingsnių, į vieną arba į kitą vieškelio gala.

2. Napeleonas turėjo Baltgudijoje savo įgaliotinį. Jis buvo Grinevičius Vitebske. Ant Dauguvos kranto turėjo namą, kuriame aut aukšto buvo Napoleono likučių ginklų ir dokumentų paslėptas sandėlis. Taipgi pas jį buvo Napoleono antspaudų ir kabinetinis laikrodis. Apie sandėlį suko žandarmerija, bet jis buvo gerai paslėptas. 1902 m. tas namas sudegė, ir viskas dingo. Antspauda išprašė iš Grinevičiaus dukters Marijonos Kvietkauskienės palaikyti senienų mėgėjas Vitebsko advokatas Fedaravičius. Fedaravičius paėmė ir dokumentus, su kuriais jis važinėjo į Paryžių ir grįžo praturtėjęs. Grįžęs dar kai kuriuos savo bičiulius apdovanojo aukštais titulais. Aš prašiau, kad Grinevičiutė atiimtų iš Federavičiaus antspaudą, bet ji nedriso. Laikrodis buvo pas mano brolį vaistininką keletą metų ir aš pats jį apžiūrėjau. Laikrodis buvo

įdėtas į gelsvo marmuro rėmus su trijų šimtų rublių vertės aukso papuošalais. Mašinerija laikrodžio šilkinė. Rodos, netikėtina, bet faktas. Laikrodis buvo nenaudojimas, tik saugioj vietoj laikomas. Specialistas laikrodininkas jį peržiūrėdavo, ištepdavo ir vėl pokan padėdavo. Jis buvo įkainotas 1500 rub.

1920 m. grįžtant į Lietuvą, jis buvo grąžintas savininkei, kuri, bijodama bolševikų, paliko jį pas savo gerus bičiulius Mogilovo gub. Siennos apskr. Pati šeimininkė dabar tebegyvena Lietuvoj.

Cekiškė Kun A. Vaitkevičius

ĮVAIRENYBĖS

UŽ ŽODĮ «MEILĖ» MOKĖTI NEREIKIA

Jungtinių Amerikos Valstybių viena telegrafo bendrovė visoms savo įstaigoms davė įsakymą neimti mokesčio už telegramoje parašytą žodį «meilė» arba «mylu». Kadangi tokių telegrafo bendrovių Amerikoje yra daug, tai kiekviena išgalvoja kokį nors naują konkurencijos būdą kad tik daugiau priviliotų klientų. Sita savotiška nuolaida taip pat sugalvota biznio sumetimais.

UŽDRAUDĖ UNIFORMUOTIEMS EITI I BAŽNYČIA

Č. C. P. rašo, kad Sovietų raudonosios armijos politinio skyriaus viršininkas Jonas Gamarnikas išleido įsakymą, draudžiantį raudonosios armijos karininkams ir kareiviams uniformuotiems lankyti bažnyčias ir dalyvauti religinėse apeigose.

KIEK YRA VOKIETIJOJ KATALIKU

Sulig paskutiniais statistikos daviniais Vokietijoj yra 23 milijonai 772 tūkstančiai katalikų. Taigi daugiau negu trečdalis visos Vokietijos gyventojų. Ir šitiems milijonams katalikų Hitleris paskelbė kovą, kurią jis tikriausiai pralaimės.

KĄ PASAKOJA ISBUVES 23 MĖNESIUS SOVIETU KALĖJIME KUNIGAS

Katalikų kunigas Hodacevičius, kuris dabar paskirtas Charbino katalikų klebonu, pasakoja savo išgyvenimus Sovietų Rusijoje ir kančias, kurias jam teko iškentėti GPU kalėjime, kuriame jam teko išbūti net 23 mėnesius. Jis pasakoja savo akimis matęs, kaip buvo nužudytas prelatas Butkevičius. Norėdami priversti prisipažinti šnipinėjus svetimos valstybės naudai, čekistai jį labai žiauriai kankino. Ir jis, ir kiti kunigai buvo kaltinami fantastiškiausias nusikaltimais, tačiau juos išgelbėjo svetimų valstybių atstovų intervencija. Kunigas Hodacevičius sako, kad labai nesunku įsivaizduoti, kiek daug kunigų buvo nužudyta Sovietų Rusijoje, atsiminus, kad iš 2.000 kunigų vargais negalais mirties įsvengė tik tai kelios dešimtys. Jis sako, kad nepaisant teroro, žmonėse tikėjimas paliko gyvas.

IŠ LIETUVOS

ALYTUS

— Siais metais Dzūkijoj parskrido labai mažas kiekis gandrų. Priežastys — Afrikoj daug Lietuvos gandrų, apsiėdę užnuodytų žiogų, pastipo.

NORI PLENTO

Rokiškio apskr. yra mažiausia plentų. Yra kilęs sumanymą Rokiškį sujungti plentu su Ukmerge. Siuo reikalu daromi reikalingi žygiai valdžios įstaigose.

MOKYKLA PALAIKO GRAZIUS PAPROCIUS

Vabalininkų valsč., Buožių km. pradžios mokykloj, gegužės m. būna įruoštas gražus altorėlis, kur vakarais susirinkęs jaunimas, pagieda Marijos litaniją ir giesmių.

Ne kojo dūžiai, bet lėngvas vandens skalavimas savo daina tobulai aptašo akmens uolas.

*

Daug žinai ir moki, mielas broli, tik nemoki kartais to, kas tave kilnų padarytų—atsidėjęs dirbti.

J. STANKŪNAS.

MIKAS PETRAUSKAS

(Tąsa iš 25 nr.)

Grįžęs iš Petrapilio 1906 m. Lietuvon apsistojęs Raseinių apskr., Pušynoa dvare parašo pirmąją lietuvišką operą «Birutė», kurią tų pat metų spalių mėn. pats ją pastato Vilniuj, kur dalyvauja jaunutis jo brolis Kipras svarbiausioj rolėj. Kaip tik šioj operoj pasireiškė Kipro talentus ir prasidėjo ajškus meniškas vystymasis. Karu dirbdams su broliu Miku įsigijo pirmasias muzikos žinias.

Nuo cia kilo smarkesnis Miko persekiojimas iš rusų valdžios pusės ir turėjo priverstas greitai apleisti Lietuvą.

Atsiduria Sveicarijoj. Ten tokių pat atidūmusių nuo caro letenos lietuvių būrelyje Mikas dirba muzikos meno darbą. Pasidaro žymus kompozitorius, dirigentas, muzikos vadovas. Komponuoja lietuviškas revoliucines dainas, rašo ukraniečiams pabėgėliams muziką prašomas socialistų vadų, Lenino iš Trockio, kurią sukilimą žadinančius muz. veikalus ir pan.

Negalėdamas suyrįšti Lietuvon 1907 — vyksta į S. Ameriką kur traukė jį lietuvi širdis, kur matė stūksant kultūros meno darbe dykus plotus. Apigynęs veliouja tuojau pradėjo giliai arti lietuviškos muzikos dirvonus. Jis koncertuoja daugelyje lietuviškų kolonijų, organizuoja chorus, steigia lietuvišką konservatoriją, leidžia muzikos žurnalą ir varo kitokį muzikos meno darbą.

Iš karto atvažiavus Mikui į S. Ameriką būvis buvo labai sunkus: maža saujelė lietuvių terados šiek — tiek apsitrynusių, šiaip visi bemoksliai į viską žiūrėjo per partijos akinius (kaip Braziljoj). Tiesiog buvo neįmanomas bet koks kultūrinis darbas. Mikui statant pirmuosius spektaklius tekdavo įvairių nemalonumų nukęsti. Suruošus koncertą, kur būna arti lietuviška karčiama ir užėjus vienam kitam karčiamininko fregezui į koncertą tada traktieriaus šeimininkas susiorganizavęs bandą ateidavo, į koncerto salę trukdyti, nes jam atrodydavo, kad jo biznini kenkia, žmonės mažiau begeria. Arba traktierninko garsonai laike programos drąsiai vaikščiodami po salę padavinėdavo gėrimus, garsiai šūkaudavo, net ir pačių artistų paklausdavo «Ką gersi»? dainavimo metu. O jeigu tokius dar užsikabina tai pristeina programa nutraukti. Buvo ir tokių atsitikimų, kad tekdavo nejpusėjus programos koncertantams iš salės išsinešdinti.

Sutikdavo ir tokių žmonių kurie apie muziką visai nieko nežinodavo, bet labai drąsiai «mokydavo» Miką. Tačiau įstvermė, viltis, pristatikinimas prie tokių sąlygų, suprantant kaimo žmonelių psichologiją su pasiryžimu žengė žingsnis po žingsnio meno kultūra pirmyn. Iš palengvo išsijauklėjo dainos muzikos klausytojų — mylėtojų ir mėgėjų būrelis. Vis daugiau ir daugiau įsitraukė į kultūrinį darbą priaugančio jaunimo ir po keletos metų Mikas Petrauskas pamatė savo darbo vaisius, susinormavo keliai meno darbuotėj.

Kai Petrauskas pradėjo rengti chorų koncertus, jis pastebėjo, kad nėra repertuaro chorams, solistams asambliams. Nors jis iš profesijos buvo dainininkas, tačiau valdė neblogai ir smuiką su pianu. Be to pažinojo geral muzikos literatūrą.

(Bus daugiau.)

Draugija Užsienio Lietuviams Remti

Gegužės m. 23 d. buvo sušaukusi metinį suvažiavimą. Suvažiavimą atidarė pirmininkas Skipitis, DULR darbus trukdo lėšų stigimas. Reiktų girdi leisti užsienio lietuviams specialų laikraštį, reikia užsienio lietuviams institutą, kuris pamoštų kolonijų vadus ir konsulus, reikia užsienio lietuviams skirto banko ir t. t.

Svietimo, kultūros reikalams 1936 m. išleista 184.000 litų: Brazilijai 40.000 lt., Argentinai 20.000 lt., Uragvajui 7.000 lt., Anglija 2.000 lt., Jungt. Amerikos Valst. 4.000 lt., Vokietijai 37.000 lt. ir Latvijai 60.000 litų.

1937 mt. sąmatą patvirtinta 283 tūkstančių litų. Šimtu tūkstančių didesnė už praėjusių metų sąmatą.

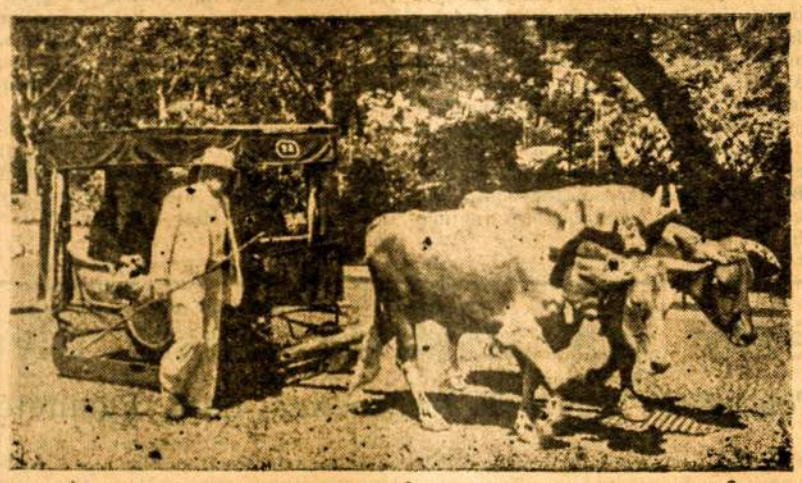

Madeiros saloj rogėmis važinėja vasaros metų.

ATVYKO PIRMOJI EKSKURSIJA

Laivu į Europą ir geležinkeliu per Vokietiją į Virbalį jau atvyko gegužės m. 22 d. pirmoji Amerikos lietuvių ekskursija iš 60 dalyvių.

IRGI «SPORTAS»

Kaune, viename restorane, vienas pilietis susiderėjo galva pramušti sieną, bet po pratybų skilo galva ir buvo nuvežtas į ligoninę.

PANAIKINTAS VISU MOKESTIS

Lietuvos ir Amerikos vyriausybės susitarė panaikinti visų mokestį nuo pirmos dienos gegužės m. Dabar jokio mokesčio už prašymus gauti visai nebus imama.

APASTALISKAS VIZITATORIUS LIETUVOJE

Prie Svento Sosto Romoje, Seminarijų ir Universitetų Kongregacija (tai savos rūšies ministerija) atsiuntė Lietuvon Apaštališką Vizitatorių kuris aplankys Kauno Vilkaviškio ir Telšių kunigų seminarijas.

SIEMET KAUNE ĮŠVENTINO 26 KUNIGUS

Gegužės m. 22 d. Kauno Arkikatedroj Bazilikoj įšventi 26 nauji kunigai. Iš Kauno Arkivyskupijos įšventino 11 kunigų; Kaišiadorių—4; Panevėžio—9; ir marijonų vienuolių—2.

DARBININKAI DAUG EKSKURSUOS

Krikščionių darbininkų s—gos ekskursijų rengėjai organizuoją didelę darbininkijos ekskursiją į pajūrį.

PIRMAS VILNIAUS KRYZIUS

yra pastatytas Satės apylinkėj, Vabalių km. pavasirininkų.

KIEK LIETUVOJE DARBININKU

Darbo rūmų suvažiavimo metų vyriausias Darbo rūmų inspektorius praneša, kad pramonėje dirba keturiasdešimts tūkstančių, o žemės ūkyje šimtas šešiasdešimts tūkstančių darbininkų.

MIRĖ 116 METU SENUKĖ. Kedainių apskrity, Pociūnėlių kapuose palaidota Anelė Kšeneckienė 116 metų, kuri tačiau maté dar akimis ir miré turėdama visai sveiką sąmonę.

Tėvynės dainos

MAIRONIS

Tėvynės dainos, jūs malonios,
Taip širdį žadinat saldžiai!
Kodel tai mūsų grąžios ponios
Negieda jūsų gan senlai?
Akutės melsvos rankos baltos,
Bet širdys jų, kaip ledas, šaltos.

***

Sesutės mūsų nuo senobės
Dėvėjo mąrgus rūbelius:
Duzgeno pionas, baltas drobes
Ir koja suko ratelius,
O iš karštos jaunos krūtinės
Skambėjo dainos sidabrinės.

***

Kaip rožės jos tada žydėjo
Ir lankė rūtų darželius,
Dar vainikus žalius dėvėjo
Ir šilko kaspinus žalius;
Dainavo, gerbė žalią rūtą,
Kęstučio žirgą ir Birutę.

***

Kalbos nemindžiota gimtinės,
Nei dainų mūsų Lietuvos;
Neskundės vyras nusiminęs
Del meilės moterų lengvos!
Tada už auksą nemylėta
Tada už dainą nemokėta.

***

Kas atdarytų aukso skrynią
Tėvynės dainų malonių?
Ir kas prižadintų gadynę
Sesučių dainomis garsių?
Tėvynės dainos, jūs auksinės,
Be jūsų šąlą mums krūtinės!

Kaip didieji mokslininkai kúréjai ir išradėjai žiúri į tikybą

(Tąsa iš 25 nr.)

16) Kunigas Pinaton įšrado dviratį. 17) Naujas būdas tyrinėti žvaigždėms, kuris vadinasi spektraline analizė, yra kun. Secchi išradimas. 18) 1890 m. stebino mokytus žmones vyskupo Maffi padarytas globusas.

Taigi faktai kalba, kad gilus tikėjimas nekliudo mokslui ir mokslas tikėjimas nekliudo mokslui ir mokslas tikėjimui. Vadinasi, tikintys mokslininkai nesurado moksle nieko, kas būtų priešinga tikybai: jie būdami gilūs mokslininkai, buvo stiprūs teologai. Teologijos arba tikybos mokslas ir gilūs pasauliniai mokslai tilpdavo vienam asmeny ir vienas kito nestelbė, kitaip tariant, vienas kitam nebuvo priešingi.

Ar daug buvo tikinčiųjų mokslininkų nuo XV iki XX amžiaus?

Dr. Dennert suskaičiavo apie 300 mokslininkų nuo XV iki XIX amžiaus. Tai didžiausi mokslininkai, kurie ir šiandien yra žinomi ir branginami. Yra tai fizikai, botanikai, biologai, astronomai, anatomai. Tyrinėjimas davė šių rezultatų: nuo XV iki XVII amžiaus skaito 82 didžių mokslininkų. Iš jų 79 buvo tikintys. Tarp tikinčių spindi tokios mokslo žvaigždės, kaip Kopernikas, Niutonas, Leibnicas, Kepleris, Galilei, Huygens, kurie ir šiandien mokslo pasaulyje yra labai gerbiami.

Iš XVIII amž. paduoda 55 mokslininkus. Iš jų 39 neabejotinai tiki į Dievą, sielos nemarumą, Apreiškimą. Vienuolikos mokslininkų religinės pažiūros nepasiseké sužinoti. Tik 5 buvo ar indiferentai ar netikintys.

XIX amž., anot Dr. Dennert, skaito 167 mokslo garsenybių. Iš jų 124 tikintys; 27 religinės pažiūros nepasisekė patirti; 12 netikintys. Tikinčiųjų skaičiun yra įtraukti tikintys protestentai.

Nuo XV iki XIX amž., vadinasi, per 500 metų, iš 300 didžiausių mokslininkų 242 buvo religingi; 38 pažiūros nežinomos; tik 20 buvo indiferentai ar netikintys. Koks menkas skaičius netikinčiųjų: jie nesudaro 10%. Kas tad gali drįsti tvirtinti, kad mokslas yra priešingas tikėjimui? Kas dar turi tiek drąsos skleisti nekritiškų minčių tarpe šią netiesą, tas arba patsai yra tamsuolis—ignorantas, arba tyčia neišmanėlius tamsina, kad atitrauktų kitus nuo religijos nuo kurios patsai yra atkritęs, ar dėl žinių stokos, ar dėl jam tik žinomų priežasčių.

Didžiausi mokslo vyrai, dabartinių gamtos mokslų šulai, tikėjo į Dievą, viešai tai pareikšdavo ir nesibijoda vo melstis. Paminėsiu dar eilę XIX a. tikinčiųjų didžiųjų mokslo vyrų.

ASTRONOMIJA. Devynioliktąjį amžių pradeda savo išradimais kun. Piazzi. Jis suseké naują planetą Cerer, sudarė 7000 vadinamųjų nejudomųjų žvaigždžių padėties katalogą ir taip padėja pamatą tolimesniems astronomijos darbams, kuriuos yra vėliau atlikęs vokiečių mokslininkas Bessel.

Kitas to laiko mokslininkas astromas buvo Barnabo grafas Oriani; taip pat kataličkų kunigas.

(Bus daugiau.)

LIETUVIAI!
Visi kaî vîenas skaitykìte "SVIESA"

Jei norite žinoti, kas girdėti pasauly, kokie įvykiai svarbesni įvyko Lietuvoj, kaip gyvena lietuviai išeiviai čia Brazilijoj ir kituose kraštuose, jei norite kas sąvaltę turėti įdomių pasiskaitymų, juokų ir t. t., prenumeruokitės ir skaitykit "Sviesą".

"Sviesa" yra tikriausias kiekvieno lietuvio išeivio draugas ir taréjas.

«Sviesa» gvildena visus tuos gyvenimo klausimus, kurie vargstantiems ir moraliai ir dvasiniai bei medžiaginiai Brazilijos lietuviams parodo kelią į šviesesnę ateitį.

«Sviesa» lygiai pagirla tai kas gera, taip lygiai baudžia visus blogus apsireiškimus, nepaisant iš kurių šaltinių visa tai išeina.

«SVIESOS» PRENUMERATA: Brazilijoj ir visoj Amerikoj: metams—12$000, pusei metų—7$000; Lietuvoj: metams—20$000, pusei metų 10$000.

Redakcijos adresas: São Paulo, Matriz de Santo Antonio do Pary

Pastaba: Iš provincijos pinigus siųsti Redaktoriaus vardu.

Dr. B. K. Chîpìakoff

(DIPLOMUOTAS MASCVOS UNIVERSITETO)

RUA YPIRANGA 193. 2 andr. ap. 4. [kertė rua Santa Ephigenia] Tel. 4-0816. Ligonius priima: šiokiadieniais nuo 3 iki 9 val. vak., Sekmadieniais 9 iki 12 val. Vidujinių moterų ir psichinių bei nervų ligų. SPECIALE KLINIKA VENERINIU LIGU. Greitas ir radikalus pagydymas triperio, bei sifilis.

Dr. A. Candia ir M. Cogano
LABORATORIJA

MEDECINIŠCAS IŠTYRIMAS:

Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapumo ir išmatų.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA, 242 3-as aukštas.
Priėmimo valandos nuo 9 — 12 ir 3 — 7. Sekmadieniais 10—12.

Dr. Adolpho Taubkïn

ADVOCATAS

[Diplomuotas São Paulo fakulteto]
Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.
n ė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.
Kalba lietuviškai.

Už apmokamus skelbimus Redakcija neatsako.

D-ras Povílas Lïcciardi

Santa Casa gydytojas -- operatorius

Naujasias elektros pagalba gydymo būdas GONORĖOS ir REUMATIZMO aštro ir kroninio. Syfilis ir vėnerinės bei odos ligos — VYRU IR MOTERU. Taip pat vidurių, plaučių ir kitos ligos. Naujas budas BE OPERACIJOS. SPECIALYBĖ MOTERU LIGU. Gydymas užtikrintas. PRIĖMIMAS nuo 14 iki 20 val.
Kviečiamas vyksta į namus kiekvienu momentu — (DIENA ir NAKTI) Telef. 5-4175.
Konsultorija ir gyvenamas butas: RUA SILVA PINTO, 444 (Bom Retiro)

Vokiečių fotografijų įstaiga
„BERNARDO"
įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinime, o taip pat su dažais. Darbas greitas ir sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 111 (senas nr. 103) Tel. 4-5567
SÃO PAULO

„Švìesa"

GAUNAMA ŠIOSE VIETOSE:

1. Stoties Luz kioske
2. Prie pašto—prie laiptų ir ant kampo.
3. Bom Retire — p. Baužio krautuvėj [Rua Aymorés ir ant kampo Rua Carmo Cintra] ir José Paulino vaistinėj [Rua José Paulino, 109].
4. P. Kirilausko krautuvėj — Vila Anastacia.
5. P. Menkaičio krautuvėj — S. Anna.
6. Pas laikraščių platintojus ir
7. Pas «Sviesos» įgaliotinius visuose miesto rajonuose, taip pat

IR — rua Coronel Moraes, 269.

RIO DE JANEIRO MIESTE «ŠVIESA» GAUNAMA: ANT KERTĖS LARGO DA LAPA IR AVENIDA MEM DE SÁ.

Lietuviai, palaikykim savuosius!

Provizorius Juozas Lukoševičius praneša, kad nesenai yra įsisteigęs nuo savą vaistinę Rua Bom Pastor 18 (Ypiranga), kuri yra kasdien adara nuo 7 val. ryto, ligi 11 val. nakties. Taip pat šaukiamas kiekvieną valandą, ir nakties metu, vyksta pas ligonius leisti adatų į muskulus, po oda ir į gyslas. Lietuviams ypač daroma didelė nuolaida užmokesnyje.

Kiekvieną dieną nuo 8 val. ligi 10 val. vakaro dežūruoja gydytojas, kuris tikrina ligonių svejkatą nemokamai.

Negalinticms pasinaudoti gydytojo patarnavimu nustatytoms valandomis, gydytojas sutinka atvykti vaistinėn, susitarus iš anksto ir kitomis valandomis. Pats provizorius Lukoševičius yra visumet pasiruošęs patarnauti visoms lietuvių šeimoms.

Susisiekimas labai patogus. Iš Largo da Sé galima važiuoti bondėmis Fabrica 20, Villa Prudente 32, Ypiranga 4. Taip pat Fabrika ir alto do Ypiranga autobusai galima važiuoti.

Privažiavus kampą gatvės Bom Pastor reik išlipti ir eiti į 18 Nr. šios gatvės. Ten randasi pirmasis São Paulo lietuvis vaistininkas turįs nuosavą vaistinę Juozas Lukoševičius, kuris visumet pasiruošęs maloniai patarnauti.

Adresas

FARMACIA DOM BOSCO

RUA BOM PASTOR 18 Tel. 3-01.00

Ypiranga. Provizorius Juozas Lukoševičius.

LIETUVIS DAILININKAS

São Pauly, gatvėje Newton Prado, 140 lietuvis LIONGINAS PAZIKAS turi atidaręs dailės — paišybos studiją. Piešia įvairius paveikslus, portretus ir t. t. ant drobės ale jiniais dažais. Kas nori turėti gražų portretą, tesikreipia ten. Taip pat ten taisomi laikrodžiai ir kiti dalykai.

Dr. A. Candïa

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS [Visose stadijose — aštrus ir kroniškas.] SIFILIS.

Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7. Sekmadieniais 10 — 12.

RUA BARÃO DE ITAPETININGA 242, 3 aukštas Telef. 4-0218.

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

Dr. A. Jazara-Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgijos ir moterų ligos. Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

LADEIRA PORTO GERAL 12 SOBR. kampas. Boa Vista ir 25 de Março.

2 andar, sala 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto ir Consultorijos 2-5068.

Dr. S. Meìtín

DIPLOMUOTAS VOKIETIJOJ IR RIO UNIVERSITETO.

Priima: vidurinių veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak.
Kalbama lietuviškai.
RUA BARÃO ITAPETININGA 139 (senas 37-a) salės 8 ir 9
Tel. 4-0715.

SÃO PAULO LIETUVIŲ KRONIKA

„Lietuviškieji namai“

Norėjo sulikviduoti Uckaus spaustuvę ir sutrukdyti „Šviesos“ ir „L. Aido Br.“ leidimą

«Brazilijos lietuvių sąjunga», nutarė apsidirbti su sau nepalankia spauda. «Šviesą» ir «Aidą» spausdina lietuvio Uckaus spaustuvė. Bandeirantininkai, jau dešimts metų gyvavusią spaustuvę su tam tikrų kombinacijų pagalba sutarę sulikviduoti ir pavilioti į Bandeirantę «Šviesos» ir «Aido» rinkėjus. Vjsiems planams, išėjus aikštėn, šis bandeirantininkų «garbingas žygis» yra dar vienu juodu tašku daugiau «Brazilijos lietuvių s-gos» istorijoj. Stai kovos taktika ir kokios šlykščios priemonės tų žmonių, kurie savo juodus darbus nori paslėpti oficialių įstaigų šešėlyje ir kurie kolonijos ramybę ardo už pinigus siunčiamus iš Lietuvos.

Lietuviškos kolonijos visuomenė, senai jau padarė savo išvadas apie bandeirantininkų «vejklą». Idomu ką pasakys oficialios įstaigos, ir DULR kurių priklausomybėj yra bandeirantininkai.

Pamaldos

SĮ SEKMADIENĮ BIRŽĖLIO MĖN. 27 DIENA PAMALDOS BUS:

Šv. Antano do Pary bažnyčioj 11 val. suma.

Villa Zelinoj Svento Juozapo bažnyčioj 8 val. ryto.

VAIKU KATECHIZACIJA

Villą Zelinos ir jos apylinkių pra sideda pirmadienį 28 d. 9 val. ryto.

Kolonijos kunigai vyks interioran

Birželio mėn. 24 d. kun. A. Arminas išvyko į Rio de Janeiro lankyti ten gyvenančių lietuvių. Bus laikomos lietuviams pamaldos, klausoma išpažinčių mokomi katekizmo vaikai. Grįš liepos mėn. 1 d.

Liepos 15 d. kun. P. Ragažinskas vyks a antrąkart Anglo Frigorifikan. Grįš liepos 20 d.

Rugpiūčio mėn. 2 d. Kun. P. Ragažinskas vyks į Rio Grande do Sul. Pakely aplankys ir kitas lietuvių gyve namas vietas. Grįš rugpiūčio 14 d.

Vieša padėka

Už suteikta mano sūnui Algirdui Vinkauskui stipendėją, dekoju Lietuvos Respublikos Konsului São Pauly, taip pat dėkoju savo tautai už pagelbą tautiečiams.

Lieku dėkingas
Stasys Vinkauskas.

Padėka

Aš žemiau pasirašęs Ignas Kačinskis gyv. Rua Aymoré, 42, šiame mieste, sirgau daugiau, kaip 4 metus skilvio negalavimais, bet Dr. Paulo Licciardi, kuris turi savo konsultoriją rua Silva Pinto 444 — Bom Retiro rajone, — pastangome, labai trumpu laiku mane išgydė nuo tų negalavimų be operacijos. Skausmai dingo, atsirado noras valgyti, ir visi kiti blogumai išnyko. Dabar esu pilnai sustipréjęs ir šiuo noriu išreikšti savo padėką gerbiamam gydytojui D-rui Paulo Licciardi, kuris didelių medicinos žinojimu, mane pagydė. Rekomenduoju jį visiems.

Ignas Kačinskas.

Tamsta žinai, ko kiti nežino. Pasakyk ir jiems: «Šviesa» — rimčiausias lietuvių laikraštis!

Iśeivių diena

Šiais metais ruošiama liepos m. 18 d. su įdomia programa. Programoj įskilmingas posėdis, kalbos, choras, deklamacijos. Todėl visi iš anksto ruoškimės dalyvauti ir atatinkamai paminėti išeivių dieną.

Stipréja choras

Kitą sekmadienį 4 d. liepos bažnytinis Villą Zelinos lietuvių choras giedos pirmą kartą naujai įmoktas Svento Joakimo Mišlas. Choro ekskursija, del ruošiamo šį sekmadienį Villa Belloj koncerto, atidedama tolimesniam laikui.

Dar vienas žurnalas

Teko patirti, kad neužilgo bus pradėta leisti dar vienas naujas, įdomus ir vertingas, jaunimui skiriamas žurnalas.

„Šviesos“ Administracijos pranešimas

Visi, kai mums siunčia, laiškus administracijos laikraščius, rašykite tik šiuo adresu: Caixa Postal 4118. São Paulo. Brazil.

Kitais adresais mums nesiųskite, nei laiškų, nei kitokių siuntinių.

«Šviesos» Administracija.

Laiškai:

M. Kalnaitytei, mok. Tamoševiciui 3 laiškai.

Parsiduoda sklypas

Ant Alto da Mooca, netoli prie rua da Mooca, parsiduoda kampinis; prie aikštės, žemės sklypas labai geromis sąlygomis. Kreiptis: Rua da Mooca, 309 kiekvieną dieną be sekmadienių ir rua Canindé 110.

LIETUVI KATALIKE!

Jau galima gauti lietuviškų maldaknygių. Moderniška išvaizda, gražios maldos, gryna lietuvių kalba ir prieinama kaina.

Specialiai maldaknygės jaunimui ir mokyklų vaikams.

Kreiptis į savus kunigus — Villa Zelinoj ar šv. Antano do Pary bažnyčioj. Galima sekmadieniais — prieš ir po pamaldų.

Plačiame pasaulyje

Negras nugalėjo

Birželio 22 d. Amerikos J. V. įvyko bokso rungtynės už pasaulinio bokso čempiono vardą, tarp negro Joe Louis ir James Bradock. Rungtynes laimėjo negras. Iš Newjorko pranešama, kad jis atvyksiąs į Pietų Ameriką.

Dvasiškių areštai

Berlyne, į protestonų bažnyčią atėjo policija, kur dvasininkai darė susirinkimą, ir areštavo 7 dvasininkus.

Nuskandino italų laivą

Iš Italijos pranešama, kad Dardanelio sąsiaury Ispanų laivas paskandino italų laivą. Italai sako, kad laivas gabeno didelį kiekį kviečių. Laivo vardas "Cap Pino".

Išteisintas parlamentaras

Nuteisto už komunistinį veikimą parlamento atstovo João Mangabeira apeliacijos skundas baigtas svarstyti birželio 25d. João Mangabeira tapo išteisintas ir paleistas laisvėn. Publika tokį teismo nutarimą sutiko dideliais plojimais.

Dar viena nelaimė ant Central do Brasil

Birželio 25 d. prie Granjas Reunidas ant Central do Brasil įvyko dar viena traukinio nelaimė, kur žuvo du darbininkai ir 12 sužaistų.

Ispanijos rubežius kontroliuos Anglija ir Prancūzija

Išėjus iš Kontrolės Komisijos vokiečiams ir italams, Ispanijos rubežius kontroliuos tik Anglijos ir Prancūzijos laivai.

Iš Gibraltaro pranešama, kad netoli Valencijos ir Barcelonos uostų grūpuojasi vokiečių karo laivai.

PARSIDUODA 3 SKLYPAI ŽEMĖS

po 10x45 metr. ant rua Florianopolis, 84. Teirautis Rua Mendes Junior 681. Braz.

Dêmesio!

Kas nori mokytis pianu skambinti, dainuoti ar muzikos teorijos, tesikreipia į chorvedį J. Stankūną, Villa Zelina, Rua Nove Nr. 5. Sąlygos prieinamos visiems. Atsilankykite — įsitikinsit. Kreiptis galima kasdien bet kuriuo laiku.

J. STANKŪNAS.

Sugavo šnipus

Sovietų Rusijos pasienio sargybiniai prie Suomijos sienos sugavo du šnipus, pas kurinos rado daug visokių dokumentų, nuotraukų ir k.

65.000 sukilėlių puola Santander

Paėmę Bilbau, sukilėliai visu smarkumu žygiuoja į Santander miestą. Šį puolimą daro 65.000 sukilėlių kareivių, 110 lėktuvų ir 40 tankų. Vyriausybininkai pranešė Valencijai, kad jie be lėktuvų negalėsią išsilaikyti.

Lėktuvo greitis

Amerikoj išbandytas karo lėktuvas, kurio vidutiniškas greitis pasiekė 836 kilometrus per valandą. Nieko sau greitumėlis.

Apdovanojo Urugvajaus prezidentą

Cekoslovakijos ministeris Urugvajuj apdovanojo Urugvajaus prezidentą Gabriel Terra Baltojo Liūto ordenu, kuris yra aukščiausios garbės ženklas Cekoslovakijoj.

Sprogo gazolino depozitas

Kanadoj, Montreal mieste įvyko baisus sprogimas, sprogo 3000 galionų gazolino depozitas. Žuvo 3 darbininkai ir labai daug tapo sužaistų.

Dvasiškijos konfliktas su vyriausybe

Lenkijoj kilo dvasiškijos konfliktas su vyriausybe dėl Pilsudskio polaikų, kurie padėtį Krakovos Katedroj. I Lenkiją atyyksta Rumunijos karalius, kuris yra artodoksas. Kadangi karalius žada aplankyti ir Pilsudskio kapą, tai Krakovos dvasiška vyriausybė įsakė, kad Pilsudskio sarkofogos būtų iš Katedros išveztos. Dėl to ir kilo konfliktas. Lenkijos tautininkai savo spaudoje pradėjo didelį puolimą prieš dvasišką vyriausybę, reikalauja, kad valstybė nusavintų bažnyčias, o Krakovos pralotų areštuotų.

Nuteistas mirti baskų ministeris

Sukilėliai, pagavo, bėgantį iš Bilbau, baskų sveikatos ministerį Espinosą. Jis atiduotas buvo sukilėlių teismui. Vėliausi pranešimai sako, kad Espinosa nuteistas sušaudyti.

Jūs skaitote «Šviesą»? — Gerai. Prenumeratą sumokėjote? — Gerai. Paraginot pažįstamus ją prenumeruotis? Ne? — Ot, čia tai negerai! Dar šiandien nuneškite jiems savąjį numerį susipažinti ir paraginkite, kad užsiprenumeruotų. Jei bus reikalo, patys papėkite jiems tai atlikti. Padarysite kultūringą darbą!

Lietuvi Katalike!

AR JAU ESI BENDRUOMENĖS NARYS?

Jeigu ne, tai nieko nelaukdamas atlik šią savo pareigą įsirašyk į Bendruomenės narius. Tai gali padaryti kiekvieną šventadienį, po pamaldų, pas lietuvių kolonijos kunigus. Nario mokesnis — kas menuo po vieną milreisą ir vienas milreisas įrašų.